

Med ord som «Rånokk», «Seksæring» og «Keips-nev» håper disse å få med seg flere på en dugnad for å samle inn kystord som har gått ut av dagligdags tale. Fra venstre Asbjørn Kristoffersen, Hanne Sofie Greve, Kjell Magnus Økland, Toril Hansen, Magnar Brekke og Eldar Heide.
Foto: Nils Torsvik

Vil lage kystordbok

Inviterer til en orddugnad på kysten

Det startet med at Hanne Sophie Greve i et bokkapittel ville bruke ordet «landskygge» og prøvde å slå det opp i Norsk ordbok på nettet, men der var ordet ikke med. Da hun tok kontakt med Norsk Språkråd fikk hun vite at «landskygge» var et ord som var gått ut av det norske språket.

Nils Torsvik

🕒 30. april 2017 13:23

Oppdatert:
3. mai 2017 08:56

– Tenk deg at et ord som er så betegnende for å beskrive ferdsel langs kysten, som beskriver et fenomen som har stor betydning for sjøfarendes sikkerhet, ikke lenger finnes i norske offisielle ordbøker, sa Greve da hun onsdag innledet en orddugnad for kystord i Bergen.

Menneskerettsdommer

Greve, som i flere år var dommer ved Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg og nå er lagmann i Gulating lagmannsrett i Bergen, hadde fått med seg en rekke andre ildsjeler i Bergen til å starte ordugnaden.

Hun viste til at en rekke av ordene som ble brukt av folk langs kysten, er i ferd med å forsvinne fra det norske språket. Hun mener det haster med å engasjere de som ennå husker slike ord, i å få dem frem og beskrevet i et kystordverk.

Folkedugnad

Eldar Heide som er førsteamanuensis ved lærerhøgskolen i Bergen viser til at det arbeides med å få midler til å få laget et kystordverk.

– Her vil vi samle inn, dokumentere, systematisere og formidle ord og uttrykk fra tradisjonell kystkultur i Norge, sier han.

Arbeidet mener han bør skje gjennom en folkedugnad samle inn uttrykk som ikke er dokumentert i dag, i tillegg til å systematisere det som finnes i trykt form, men bare spredt og fragmentert.

– Etter alt å dømme er det mer av det enn vi tror, mener han.

Underkommunisert arv

Heide betegner kystkulturens ord og uttrykk som en immateriell kulturarv. Dette er kunnskaper om språk, utøvende kunst, sosiale skikker, tradisjonelle håndverksferdigheter og ritualer, samt kunnskap og ferdigheter knyttet til naturen.

– Kunnskap som er utviklet gjennom tusenvis av år og som er viktig for vår selvforståelse som nasjon, viser han til.

– Dessverre er denne arven fremdeles underkommunisert i fortellingen om Norge og står nå i fare for langt på vei å bli glemt, sier han.

Kystkultur

Gjennom et samspill mellom innsamling og formidling håper han at prosjektet han søker midler fra Kulturrådet til, vil styrke kystkulturens plass i den kollektive bevisstheten og heve kystfolkets selvfølelse.

– Dette er et kulturarbeid som verdsetter både røtter og internasjonalt utsyn, sier han og viser til at kystkulturen mer enn noen annen del av norsk kultur har oppstått i samsillet mellom det stedbundne og den internasjonale kontakten.

Ber om støtte

Initiativtakerne håper på et bredt samarbeid og støtte til et kystordverk, der organisasjoner og institusjoner knyttet til kysten spiller på lag.

– Dugnaden begynner med møtet i Bergen og vi håper å få en snøball til å rulle i organisasjoner, i lokale kystlag og historielag, og å få lærere til å bruke innsamlingsprosjektet i sin undervisning, sier Heide.

Prosjektgruppen som hadde oppstart i Bergen, er bredt sammensatt. Initiativet kom fra Hanne Sofie Greve. Med seg i en arbeidsgruppe har hun en rekke personer innenfor kultur, utdanning og forskning.

Det ferdig redigerte stoffet skal gjøres tilgjengelig på lokalhistoriewiki.no sin plattform. På lengre sikt skal materialet publiseres også som trykt bok, håper initiativtakerne.

Initiativtakerne:

Kjell Magnus Økland, daglig leder av Kystsogevekene i Hordaland; Toril Hansen, oversetter; Magnar Brekke, professor ved Norges Handelshøgskole og representant for prosjektet Maritim Ordbok, som dekker moderne næringsterminologi; Asbjørn Kristoffersen, pensjonert journalist i Bergens Tidende; Hilde M Marie Pedersen, formidlingsansvarlig ved Bergen kunsthall; Eli Ellingsve, NTNU; og Eldar Heide, førsteamanuensis i norsk, Avdeling for lærerutdanning ved Høgskulen på Vestlandet.

(VILKÅR)